

Vec C-45/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

31. január 2023

Vnútroštátny súd:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

19. január 2023

Žalobcovia:

A

B

C

D

Žalovaná:

MS Amlin Insurance SE

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Žaloba žalobcov proti žalovanej – poisťovni pre prípad platobnej neschopnosti organizátora cesty – o refundáciu ceny cesty vrátane úrokov, ktorú zaplatili organizátorovi cesty, s ktorým uzavreli zmluvu o balíku cestovných služieb a ktorý, po tom, čo žalobcovia odstúpili od tejto zmluvy na základe neodvratiteľných mimoriadnych okolností, bol vyhlásený za platobne neschopného skôr, ako boli refundované sumy, ktoré im dlhoval. Žalobcovia uvádzajú, že tieto sumy sú kryté poisťnou zmluvou medzi organizátorom a žalovanou. Žalovaná odmieta vyplatiť tieto sumy s odôvodnením, že zmluva o balíku cestovných služieb sa neukončila v dôsledku platobnej neschopnosti organizátora zájazdu, ale ukončili ju žalobcovia.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ.

Prejudiciálna otázka

Má sa článok 17 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS, vykladať v tom zmysle, že zábezpeka refundácie všetkých platieb uskutočnených cestujúcimi alebo v ich mene, ktorá je v ňom upravená, platí aj v prípade, keď cestujúci odstúpi od zmluvy o balíku cestovných služieb na základe neodvratiteľných a mimoriadnych okolností v zmysle článku 12 ods. [2] tejto smernice a organizátor – po ukončení zmluvy o balíku cestovných služieb z tohto dôvodu, ale pred skutočnou refundáciou týchto platieb cestujúcemu – je vyhlásený za platobne neschopného, v dôsledku čoho cestujúci utrpí finančnú stratu, a preto v prípade platobnej neschopnosti organizátora nesie ekonomické riziko?

Citované predpisy práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (ďalej len „smernica o balíkoch cestovných služieb“), predovšetkým odôvodnenia 1, 3, 39 a 40, článok 17 ods. 1 a článok 12 ods. 2

Smernica Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990, o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, predovšetkým článok 7

Citované predpisy vnútroštátneho práva

Wet van 21 november 2017 betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten (zákon z 21. novembra 2017 o predaji balíkov cestovných služieb, spojených cestovných služieb a služieb súvisiacich s cestovaním) (*Moniteur Belge* z 1. decembra 2017) (ďalej len: „zákon o balíkoch cestovných služieb“), predovšetkým článok 30 a článok 54 prvá veta

Koninklijk besluit van 29 mei 2018 betreffende de bescherming tegen insolventie bij de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten (kráľovský výnos z 29. mája 2018 o ochrane pred platobnou neschopnosťou pri predaji balíkov cestovných služieb, spojených cestovných služieb a služieb súvisiacich s cestovaním) (*Moniteur Belge* z 11. júna 2018) (ďalej len „KE“), predovšetkým článok 10, článok 12 § 1 a článok 13 ods. 1

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Žalobcovia sú spotrebitelia, zatiaľ čo v prípade žalovanej ide o poisťovňu organizátora, spoločnosti Exclusive Destinations NV, pre prípad platobnej neschopnosti.
- 2 Žalobca v prvom rade uzatvoril 13. novembra 2019 prostredníctvom predajcu, Selectair Inter-Sun Reizen BVBA, s Exclusive Destinations NV zmluvu o balíku cestovných služieb s celkovou cenou 36 832,00 EUR. Cesta sa mala uskutočniť v marci 2020.
- 3 Z dôvodu pandémie ochorenia COVID bola cesta presunutá na november 2020. Podľa novej objednávky sa upravená cena cesty pohybovala vo výške 46 428,00 EUR a pôvodná suma vo výške 36 832,00 EUR bola zaplatená organizátorovi.
- 4 V októbri 2020 sa predajca na žiadosť organizátora spýtal žalobcov, či chcú cestu znovu posunúť z dôvodu opatrení proti ochoreniu COVID. To nechceli, na základe čoho predajca požiadal organizátora o zrušenie a refundáciu v plnej výške. Organizátor potvrdil, že uskutoční potrebné kroky.
- 5 Ondernemingsrechtbank Gent (Obchodný súd Gent, Belgicko) vyhlásil rozsudkom z 8. decembra 2020 platobnú neschopnosť organizátora.
- 6 Predajca 9. decembra 2020 vrátil sumu 4 151,00 EUR, ktorá ešte nebola odovzdaná organizátorovi.
- 7 Žalovaná bola 22. januára 2021 vyzvaná na refundovanie zaplatenej ceny cesty. Žalovaná odmietla refundáciu, pretože cestu zrušili žalobcovia a nedošlo k tomu na základe platobnej neschopnosti organizátora.

- 8 Žalobcovia 29. apríla 2021 na vnútroštátnom súde požiadali o refundáciu zaplatenej ceny cesty.
- 9 Žalovaná pred vnútroštátnym súdom požaduje, aby súd zamietol žalobu žalobcov ako nedôvodnú.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 10 Na odôvodnenie svojej žaloby žalobcovia uvádzajú, že zo znenia poisťnej zmluvy medzi MS Amlin Insurance SE a Exclusive Destinations NV vyplýva, že poisťná zmluva pokrýva neuskutočnenie refundácie zo strany druhej menovanej. Žalobcovia v tejto súvislosti upozorňujú predovšetkým na článok 1.1 všeobecných zmluvných podmienok, v ktorých je predmet poistenia opísaný takto: „*Predmetom poisťnej zmluvy sú podľa zákona o balíku cestovných služieb a KE (článok 8) v prípade platobnej neschopnosti poisteného: a) sumy, ktoré majú byť refundované cestujúcemu, ktoré boli zaplatené v prospech poisteného pri uzatvorení zmluvy o balíku cestovných služieb alebo potom...*“. Žalobcovia sa domnievajú, že toto ustanovenie treba chápať tak, že poisťná ochrana sa vzťahuje na všetky sumy, ktoré boli zaplatené organizátorovi a ktoré on musí refundovať.
- 11 Žalovaná popiera, že situácia žalobcov je krytá touto poisťnou zmluvou, pretože poisťná ochrana platí pre refundáciu ceny cesty iba vtedy, keď sa cesta nemohla uskutočniť z dôvodu platobnej neschopnosti organizátora.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 12 Aby bolo možné určiť, či sa na škodovú udalosť vzťahuje poisťná zmluva uzatvorená medzi žalovanou a organizátorom, vnútroštátny súd preskúma ustanovenia smernice o balíku cestovných služieb a vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa týkajú ochrany pred platobnou neschopnosťou.
- 13 Vnútroštátny súd poukazuje najprv na článok 17 ods. 1 smernice o balíkoch cestovných služieb, podľa ktorého sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby organizátori usadení na ich území poskytovali zábezpeku refundácie všetkých platieb uskutočnených cestujúcimi alebo v ich mene v rozsahu, v akom sa príslušné služby neposkytnú v dôsledku platobnej neschopnosti organizátora. Odôvodnenia 39 a 40 ďalej spresňujú, že členským štátom je ponechaná právomoc rozhodovať o spôsobe zabezpečenia ochrany v prípade platobnej neschopnosti, pričom by mali zaistiť, že táto ochrana je účinná. Účinnosť znamená, že ochrana by mala byť k dispozícii hneď, keď sa v dôsledku problémov organizátora s likviditou cestovné služby neposkytujú, nebudú poskytovať alebo budú poskytovať iba čiastočne, a mala by sa vzťahovať na predvídateľné sumy platieb, ktoré by mohla ovplyvniť platobná neschopnosť organizátora.
- 14 Vnútroštátny súd z toho odvodzuje, že zábezpeka upravená v článku 17 ods. 1 smernice o balíkoch cestovných služieb prichádza do úvahy iba vtedy, keď sa

predmetné služby neposkytnú v dôsledku platobnej neschopnosti organizátora. Uvedená smernica teda nepredpisuje žiadnu zábezpeku, keď sa služby neposkytnú z iného dôvodu, ako je platobná neschopnosť organizátora, ako je to v prípade, ktorý je upravený v článku 12 ods. 2 tejto smernice, keď cestujúci ukončí zmluvu o balíku cestovných služieb v prípade, keď v mieste destinácie alebo v jeho bezprostrednej blízkosti nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb. V tomto prípade má cestujúci nárok na úplnú refundáciu všetkých platieb za balík služieb.

- 15 Pokiaľ ide o zákon o balíkoch cestovných služieb, ktorým bola transponovaná smernica o balíkoch cestovných služieb, vnútroštátny súd ako prvé uvádza, že znenie článku 54 prvej vety – podľa ktorého organizátori usadení v Belgicku poskytujú zábezpeku refundácie všetkých platieb uskutočnených cestujúcimi alebo v ich mene v rozsahu, v akom sa príslušné služby neposkytnú v dôsledku ich platobnej neschopnosti – sa vo veľkej miere zhoduje s článkom 17 ods. 1 smernice o balíkoch cestovných služieb a že toto ustanovenie nestanovuje žiadnu väčšiu ochranu ako uvedená smernica. Vnútroštátny súd potom odkazuje na článok 30 zákona o balíkoch cestovných služieb, podľa ktorého má cestujúci právo odstúpiť od zmluvy o balíku cestovných služieb, „keď v mieste destinácie alebo v jeho bezprostrednej blízkosti nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie balíka služieb alebo významne ovplyvnia prepravu cestujúcich do destinácie.“ V tomto prípade má cestujúci podľa tohto ustanovenia aj nárok na úplnú refundáciu platieb, ktoré poskytol organizátorovi. Toto znenie je teda porovnateľné so znením článku 12 ods. 2 smernice o balíkoch cestovných služieb. Na záver vnútroštátny súd poukazuje na to, že článok 13 ods. 1 KE obmedzuje refundáciu „na platby, ktoré príjemca poskytol podnikateľovi za cestovnú zmluvu, keď sa nesplní z dôvodu platobnej neschopnosti podnikateľa, alebo na všetky platby, ktoré boli poskytnuté na cestovné služby, ktoré nie sú poskytnuté z dôvodu jeho platobnej neschopnosti“. Na základe toho dospel vnútroštátny súd k záveru, že zákon o balíkoch cestovných služieb a KE majú, pokiaľ ide o predpísanú zábezpeku pre prípad platobnej neschopnosti, rovnaký obsah ako smernica o balíkoch cestovných služieb.
- 16 Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že zákonom predpísaná ochrana pred platobnou neschopnosťou podľa súčasnej právnej úpravy neplatí pri cestujúcich, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii ako žalobcovia, keď v dôsledku ukončenia zmluvy o balíku cestovných služieb na základe neodvratiteľných a mimoriadnych okolností majú nárok na refundáciu ceny cesty, ktorú uhradili, ale refundácia sa neuskutoční, pretože po odstúpení od tejto zmluvy, ale pred refundáciou zaplatenej ceny cesty, je organizátor vyhlásený za platobne neschopného. Skutkový stav v konaní vo veci samej sa potom nevyznačuje žiadnou poistenou poistnou udalosťou, takže žaloba by bola nedôvodná.
- 17 Vnútroštátny súd má však pochybnosti, pokiaľ ide o posúdenie a rozsah ochrany podľa článku 17 ods. 1 smernice o balíkoch cestovných služieb.

- 18 Vo svetle všeobecného cieľa tejto smernice prispieť k vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa si súd jednak kladie otázku, či ide o ochranu pred platobnou neschopnosťou organizátora v plnom rozsahu v zmysle odôvodnenia 39 tejto smernice, ktorá prispieva k ochrane spotrebiteľa.
- 19 Počas platnosti smernice Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, ktorá bola zrušená smernicou o balíkoch cestovných služieb, Súdny dvor rozhodol, že cieľom ochrany pred platobnou neschopnosťou je ochrana spotrebiteľa proti ekonomickým rizikám vyplývajúcim z platobnej neschopnosti alebo úpadku, ktoré vyplývajú z toho, že pred poskytnutím zmluvy o balíku cestovných služieb cestujúci zaplatí cenu cesty. Cieľ, ktorý sa má v rámci ochrany dosiahnuť, spočíva v tom, že cestujúci má v prípade platobnej neschopnosti organizátora nárok na refundáciu platieb, ktoré už zaplatil (pozri rozsudky z 8. októbra 1996, Dillenkofer, C-190/94, EU:C:1996:375, bod 42, zo 14. mája 1998, Verein für Konsumenteninformation, C-364/96, EU:C:1998:26, bod 18, zo 16. februára 2012, Blödel-Pawlik, C-134/11, EU:C:2012:98, bod 19, z 1. decembra 1998, Rechberger a i., C-140/97, EU:C:1999:306, bod 74, a z 10. júla 2019, HQ a i., C-163/18, EU:C:2019:585, bod 41). Súdny dvor ďalej k článku 7 smernice 90/314/EHS rozhodol, že „záruka refundácie peňazí“ sa týka prípadov, keď platobná neschopnosť organizátora nastane po uzatvorení zmluvy o balíku cestovných služieb a pred začiatkom plnenia tejto zmluvy (pozri rozsudok zo 14. mája 1998, Verein für Konsumenteninformation, C-364/96, EU:C:1998:226, bod 19).
- 20 Vnútroštátny súd chce vedieť, či skutočnosť, že cestujúci v situácii žalobcov nepožíva žiadnu ochranu v prípade platobnej neschopnosti, prispieva k podpore záujmov spotrebiteľov a k vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa.
- 21 Po druhé si vnútroštátny súd kladie otázku, či súčasná úprava môže viesť k rozdielnemu zaobchádzaniu.
- 22 Poukazuje na to, že cestujúci, ktorého cesta sa nemôže uskutočniť, pretože organizátor sa pred cestou stane platobne neschopným, v zásade utrpí finančnú stratu, pretože príde o zaplatenú cenu cesty, ale aj cestujúci, ktorý má v dôsledku ukončenia zmluvy o balíku cestovných služieb na základe neodvratiteľných a mimoriadnych okolností nárok na plnú refundáciu zaplatenej ceny cesty, utrpí finančnú stratu, keď sa organizátor po ukončení zmluvy o balíku cestovných služieb, ale pred refundáciou ceny cesty cestujúcemu, stane platobne neschopným.
- 23 Hoci obe kategórie cestujúcich teda nesú rovnaké riziko, podľa smernice o balíkoch cestovných služieb prichádza iba v prípade prvej kategórie do úvahy predpísaná ochrana pred platobnou neschopnosťou organizátora.
- 24 Vnútroštátny súd si kladie otázku, či ide o odôvodnené rozdielne zaobchádzanie. V tejto súvislosti poukazuje na to, že situácia oboch kategórií sa vyznačuje niektorými rozdielmi, ale aj spoločnými znakmi. V dôsledku platobnej neschopnosti organizátora sa plnenie zmluvy stáva s konečnou platnosťou

nemožným, zatiaľ čo neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti sú spravidla prechodnej povahy. Ďalej nesplnenie zmluvy o balíku cestovných služieb v dôsledku platobnej neschopnosti predstavuje situáciu, s ktorou je cestujúci konfrontovaný neúmyselne a žiadnym spôsobom ju nemôže ovplyvniť. O opačný prípad ide vtedy, keď sa cestujúci sám rozhodne, že z dôvodu neodvratiteľných a mimoriadnych okolností ukončí zmluvu o balíku cestovných služieb. Toto rozhodnutie predstavuje pre cestujúceho, rovnako ako platobná neschopnosť, dôsledok neželanej a neodvratiteľnej situácie. Koniec-koncov, v prípade prvej kategórie cestujúcich ešte existuje zmluva o balíku cestovných služieb, zatiaľ čo v prípade druhej kategórie sa zmluva o balíku cestovných služieb ukončí pred platobnou neschopnosťou organizátora. Vnútroštátnemu súdu preto nie je jasné, či tieto prvky predstavujú odôvodnenie rozdielneho zaobchádzania alebo nie.

PRACOVNÝ DOKUMENT